

(Ел паис)

Мислите ли да бисте сада били председник Европе да није било рата у Ираку?

Наравно, могуће је. Али мисли да је у часу када је требало изабрати председника Европе, постојала одлука да се изабере неко ко одговара ономе што се и тражило за то место. Када је неко председник владе доноси низ одлука, после се њих држи и живи са њима. Када неко треба да донесе одлуку за коју мисли да је права, то треба и да уради, макар она касније изгледала непопуларна. Лично, не мислим да је то био одлучујући фактор, али једна од ствари на коју човек треба да се навикне када влада јесте да треба да доноси одлуке и да прихвати њихове последице.

Да ли ће једном бити опроштени Ваши политички греси, посебно од оних који су Вам теоретски блиски?

Један од мојих проблеме у политици је било тај што се нисам уклапао ни у једну лаку етикету, ни левице, ни деснице. Али, мислим да је то једна од промена коју свет доживљава. У случају лидера земаља у успону није увек лако ставити им етикету деснице или левице. Не кажем да левица и десница нису важне; важне су, и себе сматрам прогресистом, али мислим да се дебата левица против деснице понекад одвија по старом моделу из XX века, а XXI век је другачији. Мислим да је данас фундаментална супротстављеност између отварања и затварања. Другим речима, хоћемо ли глобализацију видети као прилику, јесмо ли отворени за њу, спремни да је искористимо, или хоћемо да јој затворима наша врата? На крају, један од мојих проблема у сопственој политичкој породици, био је тај да су понекад говорили о мени да нисам аутентични прогресиста. Мислим да је то делом било зато што сам побеђивао на изборима, а када неко на левици добије изборе, понекад је то необорив доказ да је издајник. Такође, мислим да је то било и зато што су реформе које сам увео у здравству, образовању,

Опет бих све учинио да се обори Садам Хусеин

Пише: Тони Блер
четвртак, 03 децембар 2009 15:39

социјалној сигурности, сматране реформама оријентисаним ка тржишту и, према томе, ка десници. Али обично сам тада говорио да су оне једино средство како би се реалним учинила социјална правда на модеран начин. Увек сам осећао ту амбивалентност према мени од стране прогресиста.

Погледајте шта је Сајмон Џенкинс написао у Гардијану у вези истраге која је управо почела поводом рата у Ираку: «Изгледа да јавно мњење жели суђење, пресуду и стрељање. Не тражи чиненице већ казну».

То је разлог што углавном не читам новине. Неке британске новине су много пута писале о мени као да сам изгубио изборе, уместо да сам их добио три пута. То питање ће још поделити људе у току много година... У крајњој инстанци, очекујем да избори у Ираку заказани за следећу годину буду добри, то је јако важно. Никада нисам исказао непоштовање према онима који се нису слагали самном. Била је то јако, јако тешка одлука.

Враћате ли се често на ту одлуку? Прегледате ли своје белешке, своје разговоре са Бушом и са осталим лидерима?

Не, стварно не. Прошао сам кроз многе истраге и многа питања. По мом мишљењу, најважније је то што Ирак сада може да се стабилизује. Схватам да је највећи проблем после обарања Садама у мају 2003. био тај што смо се у шест наредних година срили са истим оним снагама против којих се боримо у Авганистану. Проводим много времена на Блиском истоку, и на несрећу, видим да је ситуација и даље веома крхка. Мислим да је екстремизам још увек веома присутан, веома раширен, и морамо да га победимо. Против тих људи који постављају аутомобиле-бомбе на пијацама, који дижу у ваздух школе и џамије, морамо да устанемо и да се боримо. Дакле, на крају, да ли је одлука да се обори Садам била исправна, то ће историја просудити.

Прошло је много година од тада, сада када сте ван власти, имате ли неких сумњи, нешто због чега жалите?

Увек говорим да је оно што је дошло после обарања Садама, било много горе него што смо могли да предвидимо. Као што ми је једном рекао један Ирачанин: ослободили смо

Опет бих све учинио да се обори Садам Хусеин

Пише: Тони Блер
четвртак, 03 децембар 2009 15:39

се Садама, сада хоћемо да се ослободимо тероризма, али није требало да се бира између једног или другог.

Дакле, опет бисте донели исту одлуку?

Требало би да имамо у виду да су информације које смо добијали биле погрешне. Сада, ако ме питате да ли бих опет урадио све могуће да се обори Садам, одговор је јасно да.

Ратом? Или другим средствима, другачијим притисцима?

Мислим да људи заборављају да је постојала читава једна политика санкција, програм нафта за храну... а он је свог сина поставио као наследника... Дакле, не мислим да...

Ни једну једину сумњу да тај рат није био неопходан?

Лично, човек увек треба да има сумњи с тим у вези. Али као што сам рекао, постоје људи који се са тим апсолутно не слажу.

Пре неколико година сте рекли да жалите што тада нисте имали јаснију идеју о исламском тероризму

Да. О његовим дубоким коренима. Људи ми понекад кажу да треба да се концентришемо на Ирак, на Авганистан, у одређеном смислу на Иран, Пакистан, догађања у Сомалији, Либану, Палестини... То је проблем и биће потребно много времена... и то треба решити неком мешавином тврде и меке силе. Један од разлога што сам тако везан за питање Израела и Палестине је у томе што, мада не мислим да је тај конфликт извор екстремизма, верујем да ће његово решење много допринети да се он порази.

Шта је то ново у свету чега није било кад сте били председник владе?

Фундаментални елемент је прелазак власти на Исток. Најважније што би Европа требало да уради у овом тренутку је да престане да гледа ка унутра и почне да гледа споља. Група Г-20 је за само годину дана сменила групу Г-8. Ако хоћемо да дефинишемо оно што карактерише данашњи свет, онда је то да се мења великом брзином, да постоји узајамна зависност и да гледа ка Истоку. Дакле, треба да разумемо свет који је ту, напољу: Чиле, Индија, Бразил и друге земље које су латентне, али чији ће тренутак доћи, као што су Индонезија, Мексико... Има много промена у данашњем свету, врло брзих промена и Запад би требао да се помири с тим да ће морати делити власт са другим силама.

Да ли је Г-20 нешто што највише личи на светску владу? Треба ли то да буде?

Практично то и јесте. Али, однос САД и Кине је једна од најинтересантнијих ствари које се догађају. Ако погледамо светску кризу или кризу животне средине, видимо да САД и Кина тесно сарађују. Ако их питате, свака од ове две земље ће негирати да постоји Г-2, али истина је да је то још један од елемената. Кина поседује огромне активе у доларима, постоји трговинска неравнотежа коју треба средити и ове две земље емитују половину CO2 коју емитује свет. Ако они не раде заједно, биће немогуће ишта остварити.

Постоји још једна новост: Барак Обама. Да ли Вам је жао што нисте на положају у исте време када и он?

Дубоко га поштујем, мислим да ради добро за своју земљу, али увек сам говорио да иако се лидери мењају, одлуке не. Пред собом има веома тешке одлуке у економији, у Авганистану, о безбедности, о миротворном процесу. Председник Обама је покренуо нову стратегију и пружио је руку земљама које су раније биле удаљене од САД, као Иран, Сирија или неке друге, али је важно да добије одређену помоћ.

Једна отворенија Америка је добра за све?

Опет бих све учинио да се обори Садам Хусеин

Пише: Тони Блер
четвртак, 03 децембар 2009 15:39

Отвореније САД које више слушају друге, осим што су диригент, то је добро за свет, али тежина при доношењу одлуке неће се променити. Треба само видети Авганистан. Или мировни процес на Блиском истоку, где покушавају да напредују, али је јако тешко.

То је један од Ваших садашњих задатака. Хоћете ли посаветовати Обаму у вези Блиског истока?

Моје мишљење о Блиском истоку је јасно и конкретно. Ако хоћемо да решимо питање Израела и Палестине, за које мислим да је и даље највећи дипломатски изазов који треба решити ако желимо да створимо безбеднији и мирнији свет за овај век, треба покренути уверљиве политичке преговоре између држава, одозго, али у исто време (и то је оно чему сам посвећен), треба саградити палестинску државу одоздо; то имплицира безбедност, владавину права, економију и један контекст у коме ће бити могуће јединство између Газе и Цисјорданије.

Зашто нисте изабрани за председника Европе?

Као што сам свима рекао то би за мене била част, али са друге стране, одушевљен сам новим животом и радом, оним што градим, дакле, то је била једна од оних прилика у којима било шта да се догоди, ја остајем задовољан. Јасно је да Европа треба да одлучи да шта хоће у вези та два нова положаја и то је учинила, донела је одлуку. Али, уопште нема разлога да не искаже своје лидерство и према споља и да напољу чини оно што јој је потребно, ако је спремна да то учини. Из разговора са европским лидерима, знам да су савршено свесни да Европа мора да утиче, да не може да дозволи да постоји Г-2, Г-3, Г-4 или Г-5 без њеног присуства. Мислим да европски лидери савршено добро знају и схватају да смо у веома значајном тренутку за будућност Европе. Нисам ни на каквом положају, и увек је лакше говорити шта се мисли када си изван власти, али верујем да је ово одлучујући моменат за Европу, како у економији, тако и по питању безбедности.

Прошло је више од годину дана од почетка финансијске и економске кризе. Шта смо из тога научили?

Криза је показала да је данашњи свет у међузависности. И то је закомпликовало ствари. Пад Lehman Brothers је изазвао низ криза. Та међуповезаност је такође покренула владе

Опет бих све учинио да се обори Садам Хусеин

Пише: Тони Блер
четвртак, 03 децембар 2009 15:39

да делују и оне су деловале. И то је било важно; постојао је степен светске координације много већи него пре. Али, мислим да смо још увек пред великим изазовом. Иако се *психологија тржишта*

побољшала, то се није догодило са економском аритметиком. Али и тај изазов ћемо савладати, што показује сама запрепашћујућа чињеница да говоримо о опоравку, упркос свему што се догодило.

Глобализација је подстакла ширење кризе, а у исто време и опоравак?

Глобализација је чин, није идеологија. И тај чин су покренули, пре свега, људи који доносе одлуке преко интернета, нови облици комуникација, путовања и миграција... Све то све више уједињује свет. Питање је како постићи да глобализација функционише на најбољи могући рационалан и праведан начин. Али, погрешно је покушати одупрети се глобализацији.

Чему сада посвећујете своју енергију?

Покушавам да направим нешто што ће да буде интересантно. Радим на стварима које имају исти циљ: како постићи да глобализација функционише на праведан и рационалан начин. У мировном процесу сам на Блиском истоку са Израелцима и Палестинцима, моја Фондација за веру проучава како различите вере могу да раде заједно, јер питања религија и култура дефинишу XXI век. Политичка идеологија ће бити важна, али такође и верска и културна. У Африци радим на ономе што сматрам најтежим проблемом, онолико колико и помоћ, стварање добре владе. Зато радим у Сиера Леоне и Руанди на пројектима где покушавамо да помогнемо владама и пружимо им потребна средства како би извршили промене. Осим тога, имам и приватни бизнис.

Шта је са државним пословима?

Волео бих да опет будем на неком државном положају, али треба да постоји неки од њих да бих то радио. Био бих одушевљен када би се тако нешто јавило. Али, људи мисле да се ствари могу урадити само ако си на положају, а ја хоћу да покажем да је и изван политике, чак и са мање државне моћи, могуће имати велики утицај и урадити добру ствар. Такође, радим и на проблему промене климе, сарађујем и са великим

Опет бих све учинио да се обори Садам Хусеин

Пише: Тони Блер
четвртак, 03 децембар 2009 15:39

мултинационалним компанијама. Понекад када је човек изван државне бирократије, има имагинативније и нове форме да нешто ради. Мислим да је оно што радимо у Палестини, где смо постигли да економија Цисјорданије почне да се побољшава, добар посао, јер је економија порасла за 10%. У Африци смо управо одржали највећи скуп приватних инвестиционих фондова на континенту (Сиера Леоне). Фондација за веру ради у 15 или 20 земаља. На крају, ово постаје јако интересантно, мада није исто што и бити председник владе.

Имајући у виду све прошло, како видите себе, како бисте волели да Вас други виде?

Оно што ми је важно... оно што сам ја заиста, то је модернизатор. У свету који се непрестано мења, међузависном, када власт прелази на исток, да би једна организација, фирма, земља или индивидуа успела и ишла напред, мора да се модернизује, да се усклади са временом.

Против чега се бори један модернизатор?

Јако је тешко променити status quo. Али, у данашњем свету не можемо себи дозволити луксуз да се задовољимо оним што имамо.

Разговарао: Хосе Мануел Калво

Са шпанског превео: Бранислав Ђорђевић